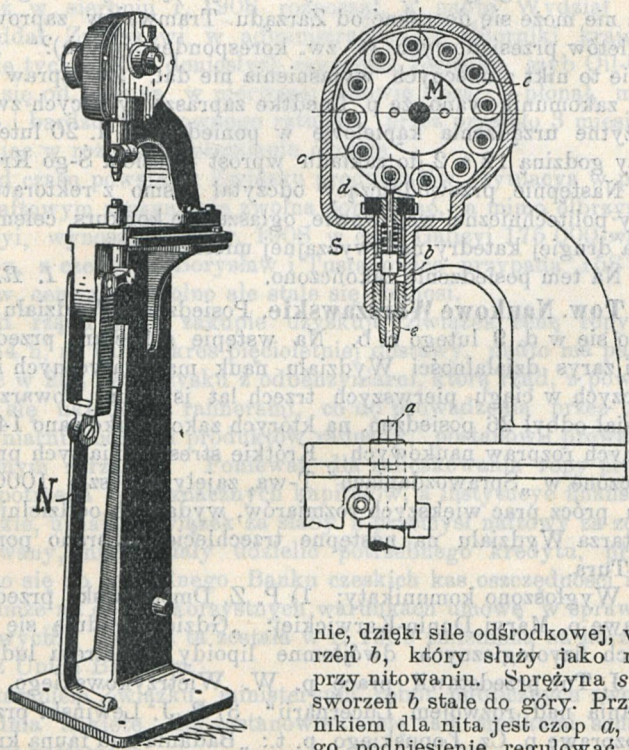

W okresie 70 lat długość parowców-olbrzymów powiększyła się czterokrotnie, szerokość trzykrotnie, pojemność 30-krotnie, moc, rozwijana przez maszyny, 92-krotnie i prędkość 8-krotnie.

hm.

Nitarka szybkodziałająca. Przedstawiona na rys. nitarka używana jest w fabryce H. P. Townsend Mfg. Co., w Hartford, Conn. do nitowania drobnych części maszyn do pisania, kas kontrolujących, maszyn do liczenia, zamków i t. p. Rolki c, obsadzone luzem na czopach tarczy M, obracającej się bezpośrednio od pasa, uderzają sil-

nie, dzięki sile odśrodkowej, w sworzeń b, który służy jako młotek przy nitowaniu. Sprężyna s unosi sworzeń b stale do góry. Przykładnikiem dla nita jest czop a, którego podniesienie regulować można zapomocą pedału N. Sworzeń b, przy nitowaniu obraca się około swej osi zapomocą kółka zębatego d, przez co główka nita wychodzi równiejsza i gładzsza.

Szlifierka wisząca z napędem elektrycznym. Przedstawiona na rysunku szlifierka zawieszona jest na szynie, po której może być przesuwana i użyta w każdym miejscu wyrobni. Motorek elektryczny, pomieszczony u góry, zapomocą pasa (na rys. nie pokazany) obraca krążek szlifierki. Wentylator, obracany przez tenże motorek, wciąga pył, powstały przy szlifowaniu, zapomocą węży metalowego. Szlifierka w użyciu jest bardzo wygodna i poręczna.

Zapotrzebowanie wyrobów żelaznych ocynkowanych do Isphaganu (Persya). Według doniesień konsula rosyjskiego w Isphaganie, w ostatnich czasach wzmożło się tam zapotrzebowanie na wyroby rosyjskie, żelazne ocynkowane, głównie wiadra i kubelki. Ilość tych wyrobów na miejscu jest dotychczas nieznaczna, przeto cena dość wysoka, bo 1,2 do 1,4 rub. za sztukę, sprzedawana w Rosji po 40 do 50 kop. Jedynym dostawcą tych wyrobów jest dotychczas fabryka z gub. Permskiej. Warunki miejscowe wymagają wielkiej ilości wiader do polewania ogrodów a nawet i pól. Obecnie używają tam wiader skórzanych, wyrobu miejscowego, z grubej skóry, lub też blaszanych żelaznych cienkich. Również dobrym pokupem cieszyłyby się wyroby emaliowane, które u tutejszej ludności zyskały wielu zwolenników.

Kaukaski przemysł naftowy w r. 1910. Rok 1910 nie należał do szczególnie pomyślnych dla przemysłu naftowego w Baku, gdyż produkcja zmniejszyła się, w porównaniu z rokiem poprzednim, o 11,8 milionów pudów ropy. W porównaniu do wartości ogólnej produkcji zmniejszenie to stanowi 2,4% zaledwie, wobec czego, nie należy nadawać mu znaczenia praktycznego. Jest ono wszakże symptomatyczne, ze względu na ustalony fakt wyczerpywania stopniowego starzych terenów bakińskich.

Niedobór pokryty został przez zwiększenie produkcji na nowych terenach w Groźnem, Surachanach, Binagadyniu i na wyspie Świętej. Tak np. w Groźnem w r. 1909 produkcja wynosiła 57 mil. pud., w r. 1910 — 70 milion. pud., w Surachanach w r. 1909 — 1,7

milion. pud., w r. 1910 — 12 milion. pud. Na zasadzie obliczeń biura statystycznego przemysłowców naftowych, ogólna produkcja nafty kaukaskiej w r. 1909 wynosiła 558 milion. pud., w r. 1910 zaś 570 milion. pud.

Charakterystyczną cechą r. 1910 stanowi zwiększenie produkcji mazutu kosztem nafty oczyszczonej, a wywołane ogromnem zapotrzebowaniem na paliwo płynne, czemu sprzyjały wyjątkowo niskie ceny produktów naftowych. W porównaniu z r. 1909, ceny nafty rafinowanej spadły o 38,5%, odpadków naftowych o 26,7%. Zniżka cen miała wielkie znaczenie praktyczne dla konsumentów paliwa płynnego w centralnym okręgu przemysłowym, wywołując poważne zmniejszenie popytu na węgiel doniecki.

hm.

Przemysł węglowy w Królestwie Polskim w r. 1910.

	Rok 1910	W r. 1910 więcej (+) lub mniej (—) niż w r. 1909	%
Wytwórczość węgla kamiennego	54 687 627	—1 154 207	—2
Rozchód ogólny węgla kamien.	54 933 684	—1 484 636	—3
W tej liczbie:			
a) użyto na potrzeby własne kopali.	5 538 236	—286 714	—5
	(10,08% rozchodu)		
b) sprzedano	49 395 412	—1 197 958	—2
	(89,92% rozchodu)		
Spżycie węgla kamiennego, wysłanego drogami żelaznymi			
a) w Królestwie Polskim	42 912 190	—1 254 254	—2
	(94,15% wysyłki)		
b) w Rosyi	1 861 365	+365 295	+24
	(4,08% wysyłki)		
c) za granicą	806 411	—130 048	—15
	(1,77% wysyłki)		
Pozostałość węgla kamiennego w końcu r. 1910	272 977	—246 021	—47

J. H.

Siła wodna Szwajcaryi. Siłę wodną Szwajcaryi obliczają na 1 200 000 k. m. Do r. 1909 spożytkowano 400 000 k. m. Nowe stacje wodno-elektryczne powiększą wkrótce liczbę ostatnią do 700 000 k. m., wobec czego należy uważać, że 60% siły wodnej Szwajcaryi jest spożytkowana.

k. k.

Olbrzymie zbiorniki nafty. W San Luis Obispo (Kalifornia) zbudowane będą dwa olbrzymie zbiorniki nafty kosztem około miliona rubli. Pojemność każdego zbiornika 100 000 t, czyli 80 000 m³ nafty. Przewód rurowy, długości 322 km, doprowadzać będzie naftę z Bakersfield, Maricopa, Coalinga i Midway do zbiorników, skąd zapomocą pomp nafta tłoczona będzie na okręty w porcie Hartford.

k. k.

Wojskowa flota powietrzna. Ogromny postęp w zakresie lotnictwa wyraża się w powiększeniu wojskowej floty powietrznej rozmaitych państw. Następująca tabliczka zestawia dane, dotyczące poszczególnych mocarstw przy końcu r. 1910.

	Balonów sterowych	Latawców
Niemcy	14	14
Francya	3	36
Włochy	3	2
Austria	4	2
Anglia	2	4
Japonia	1	2
Belgia	2	2
Stany Zjednoczone	2	2

hm.

Nowe Tow. górnicze. Ministerium przemysłu i handlu zatwierdziło ustawę nowopowstającego w Zagłębiu Tow. akc. górniczego, pod nazwą „Będzin-Olkusz”. Założycielami są pp.: Manwe, B. Meyer i inż. Stanisław Makarewicz. Kapitał Towarzystwa oznaczony został na milion rubli. Nowe Towarzystwo przystępuje do eksploatacji 22 nadeń górniczych, należących do p. Manwe w pow. Będzińskim i Olkuskim. Na gruntach tych znajdują się: rudy żelazne, węgiel, cyna i t. p.

Odkrycie węgla kamiennego. Inż. Piotr Markiewicz znalazł na głębokości 189 m, na gruntach włościanina Jana Kadłubca, we wsi Bobrowniki, w pow. Będzińskim, pokład węgla kamiennego grubości 4 m.

Z przemysłu. W Tomaszowie w dniu 27 stycznia r. b. rozpoczęła swoją działalność Tow. akc. fabryki jedwabiu sztucznego. Dyrektorami nowego Tow. są pp.: Aleksander i Feliks Landsbergowie, Stanisław Landau, Feliks Wiślicki i Gustaw Popelić.

— W Białymstoku otwarta została przy ul. Sosnowej nowa fabryka slusarska p. f. Antoni Mińkiewicz i Syn, — zaś przy ulicy Warszawskiej, p. Wład. Gliński otworzył zakład slusarsko-mechaniczny, z uwzględnieniem budowy i reparacji maszyn i narzędzi rolniczych.

Ilość wielkich pieców w Belgii i we Francyi. Na początku r. b. było czynnych wielkich pieców — w Belgii, w okręgach: Charleroi — 22, Leodium — 19 i Luxemburg — 6, razem 47 pieców (o trzy więcej niż roku ubiegłego).

We Francyi zaś w okręgach: zachodnim — 72 piece, północnym — 14 i środkowym, południowym i wschodnim — 26, razem — 112 pieców.

Rosyjska izba wywozowa utworzona została przy Ministerium handlu i przemysłu (Petersburg, plac Dworcowy № 8), której celem będzie ułatwienie nawiązywania stosunków handlowych, z zagranicą i pomoc pod każdym względem w wywozie wytwórczości Państwa.